

Največji slovenski dnevnik
v Zdrženih državah
Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the PostOffice at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CORTLANDT 2876

NO. 217. — ŠTEV. 217.

NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 15, 1928. — SOBOTA, 15. SEPTEMBRA 1928.

VOLUME XXXVI. — LETNIK XXXVI.

Strašen vihar na Porto Rico.

STRAŠEN TORNADO OBISKAL TUDI DRŽAVO NEBRASKO

Preko Porto Rica je divjal vihar z naglico 150 milj na uro. — 11 ubitih na Zapadu. — Škodo cenijo na dva milijona le v mestu San Juanu. — Nebraska in South Dakota v obsegu tornada.

SAN JUAN, Porto Rico, 14. septembra. — Škoda, katero cenijo na približno dva milijona dolarjev, je bila povzročena v tem mestu od tropičnega hurikana, ki se je pojavil včeraj zjutraj ter je zvečer še vedno divjal.

Včeraj zvečer je bilo mesto zavito v temo in popolnoma odločeno od ostalega otoka, kajti vse brezjavne in telefonske žice so bile raztrgane. Transportacija, celo po tukajšnjih cestah, je bila ustavljena. Obseg izgub življenj ni še znan.

Veter je dosegel svojo največjo naglico nekako ob poltrem popoldne. Baš poprej je vremenski urad registriral naglico 132 milj na uro, a instrument je bil odnešen od sile viharja. Veter je pihal pet ali šest ur z naglico več ko stotih milj na uro ter se domneva, da je dosegel včasih naglico 150 milj.

Domneva se, da je trpel ladijski promet velike izgube. Tovorni parnik Helen je dvignil sidro tekom viharja ter se zaletel ob skale v notranjosti pristanišča.

Streha hotela Palace v srcu mesta je bil odnešen in isto velja glede strehe Union kluba. Na tisoče dreves je bilo iztrganih s koreninami.

Cocanot drevesa na vrtu governorjeve palače so bila izruvana in številna okna palače same so bili vtisnjena.

DAKOTA CITY, Neb., 14. septembra. — Osem oseb ali mogoče še več je bilo ubitih, na ducate je bilo poškodovanih in dosti škode je bilo povzročene od tornada, ki se je včeraj zvečer pojavil v severo-iztočni Nebraski.

WASHINGTON, D. C., 14. septembra. — Vremenski urad je izdal včeraj zvečer svarila proti viharjem, v katerih se je glasilo:

— Hurikan se pomika naglo severo - zapadno ter bo najbrž šel zjutraj preko Santo Dominga. Največjo previdnost se svetuje ljudem v bližini. To je nevaren vihar.

COOLIDGE BO TRIKRAT GOVORIL

Enkrat bo Coolidge najbrž govoril v Bostonu, kjer je razpoloženje za Smitha zelo močno. — Predsednika bodo slišali vespovsod po radiju.

WASHINGTON, D. C., 14. sep. Predsednik Coolidge je obljubil, da bo imel tri govore za Herberta Hooverja.

Raditega se je republikanski kandidat tako zadovoljno smehljaj po konferenci, ktero je imel včeraj s predsednikom.

Niti čas, niti prostor ni bil določen za katerikoli nagovor predsednika, vendar pa se domneva, da bo imel en govor v Bostonu do čim bosta ostala dva razširjena po državi iz zveznega glavne mesta.

Hoover želi prav posebno, da bi Coolidge nagovoril prebivalce Massachusettsa, kajti poročila od tam so bila skrajno pesimistična za republikance.

V notranjih krogih se smatra Hooverjeve prilike v Massachusettsu celo še za manjše kot pa v državi New York.

Velik poraz je doživela republikanska stranka v Georgiji, kjer je bil včeraj pri demokratičnih primarnih volitvah poražen William D. Upshaw, govornik Antisalonke Like.

Nekateri republikanci so bili mnenja, da bo mogoče razrušiti volitve solidnega juga. V tem pa so se zmotili, čeprav ni mogoče robene južne države, v kateri je nominacija governorja Smitha iz zvele večje opozicije.

Slučaj mesarskega vajenca.

LOS ANGELES, Cal., 14. sep. Danes se bo nahajala v rokah porotnikov usoda Leo P. Kellya, mesarskega vajenca, ki je bil obdolžen umora Mrs. Myrtle Mellus, družabne dame, koje ljubimec je bil.

Smrtno kaznen je zahteval pomožni okrajni pravdnik Colgrove v svojem zaključnem govoru.

— Država priznava, da ni imela Mrs. Mellus, prav, da ni bila zvesta svojemu možu in da nikdo ne brani njenega obnašanja, — je rekel. Pozval je poroto, naj pokaže isti obzir napram Kellyu kot ga je pokazal on proti Mrs. Mellus, ko jo je pretepel do smrti.

TAJNIK MELLON SLAVI AMERIŠKO PROSPERITETO

Mellon, zakladniški tajnik Združenih držav, pravi, da so Združene države zelo dobrostoječe. — Tajnik ne vidi nikakega znamenja pešanja v prosperiteti v bližnji bodočnosti.

WASHINGTON, D. C., 14. septembra. — Zakladniški tajnik Mellon je pripovedoval včeraj o prosperoznem stanju naroda kot takega, čeprav je priznal, da je nekaj slabih "točk".

Prilika za navajanje prosperitete je bila konferenca tajnika s časnikarskimi poročevalci in je imela namen obrazložiti poročila, katera je podal predsedniku, ko se je slednji vrnil s svojih nočitnic v divjinah Wisconsin.

ZASLEDOVANJE MORILCEV

Sedaj iščejo obsojenega jenega zločinca kot morilca policista v bolniški ječi. — Bandite v Fordham bolnici je najbrž vodil begunec iz Sing Singa. — Jeremiah Brosman je bil ustreljen brez svarila.

Umor policista Jeremiah Brosmana, ki je nadzoroval jetniški ward v Fordham bolnici, predstavlja enega najbolj presenetljivih umorov v analah policije, ko se je izvedelo, da je bil eden treh banditov, ki so ubili Brosmana, Edward McLaughlin, alias Ryan, ki je skupno z James Nannery-jem ušel iz Sing Sing jetnišnice dne 15. julija.

Okrajni pravdnik McGeehan ni hotel potrditi dejstva, a postalo je znano, da je neki orderly, ki je bil z Brosnanom, predno je bil slednji ubit, identifiiral Ryana iz Rogues Gallery slike v policijskem glavnem stanu.

Brosnan, poročen in že 24 let pri policiji, je bil ustreljen ob treh zjutraj od enega treh mož, ki so se oglašili v bolnici za zdravljenje, medtem ko je Brosnan počival v nekem vozičku-stolu, ko je stražil James Warda, edinega jetnika v Wardu.

Ward se je nahajal v bolnici, ker se je ponesrečil, ko je skočil s strehe tretjega nadstropja, na begu pred policijo. Ward pa je bil skupaj z Ryanom v Sing Singu, a banditi niso pokazali nobenega namena, da oprostijo Warda, ko so sprožili puško na Brosnana, zbežali po stopnicah navzgor ter izginili v čakajočem avtomobilu.

Po zaslišanju devetih prejšnjih jetnikov v jetniškem wardu bolnice je okrajni pravdnik konečno priznal, da je bil umor najbrž posledica zgrešene identičnosti.

Aeroplani stražijo mehiko železnico

MEIXCO CITY, Mehika, 14. septembra. — Dodatni aeroplani in čete so bile odposlane v notranjost, da zavarujejo železnice po novih poskusih, da se uniči obmejne vlake.

Nanovo so bila izdana povelja za sumarične sodbo in eksekucije vseh, katere bi se zalotilo pri poškodovanju tračnic in druge železniške opreme.

— Ničesar neugodnega ni v izgledeh za farmerje, — je rekel tajnik. — Leto 1928 bo izvanredno dobro za poljedelstvo. Vsako leto napravijo nekateri farmerji denar, a dosti je takih, ki nikdar ne napravijo nobenega dobička.

— Zadrege v premogovni industriji ginejo, — je rekel nadalje tajnik. — Višek je bil dosežen in sedaj naprej bodo stvari boljše.

Nikakih znakov depresije ali padanja ni opaziti za prihodnjih par mesecev, — je rekel, a dostavil: — Nočem pa prorokovati. To so le faktorji kot jih vidimo sedaj.

Glede razmer v splošnem je rekel z ozirom na premogarsko industrijo, "da je preveč rogov" in glede tekstilne industrije, "da povzroča prevelika stimulacija tekono vojne sedaj reakcijo".

Morilka ustrelila napačnega moža.

POMONA, Cal., 14. septembra. Obtožba radi umora po prvem redu bo dvignjena tukaj proti Ruth Sword, stari 31 let, ki je ustrelila Wilbur Erwina iz El Pasa, Texas ter izjavila nato: — Meni se zdi, da sem ustrelila napačnega.

Policija je izjavila, da je bila ženska zmedena od omamljivih sredstev, ko se je zavržila streljanje na nekem transkontinentalnem busu.

Miss Sword je stopila v bus v Canutillo, Texas, dočim je vstopil Ervin v El Centro, Cal. Kmalu nato se je izvršil umor.

Sin Hooverja aktiven.

WASHINGTON, D. C., 14. sep. Allan Hoover, 21 let stari sin kandidata republikanske stranke, se je lotil dela v glavnem stanu svojega očeta.

Hoover mlajši pomaga Georg Akersonu, tajniku kandidata, da odgovarja na telefonske klice, opravila zaupna pota ter pomaga v splošnem. On je zelo priljubljen časnikarskih poročevalcih, fotografih in drugih ljudih, ki imajo kaj opravka v uradu.

Angleško ženske kade več.

LONDON, Anglija, 14. septembra. — Več kot kdaj poprej je v Angliji žensk, ki kade. To je mnenje poročila ekonomskega sveta glede porabe v angleškem imperiju pridelanega tobaka.

Letu 1914 je znašala letna poraba tobaka v Angliji 2.4 na glavo, a leta 1927 je poskočila na 3.4 na glavo, kar je brez dvoma posledica razširjenja kajenja cigaret med ženskami.

OBUPEN BOJ S POLICIJO

Obupnež je bil obstreljen, potem ko je ubil policista ter ranil dva nadaljnega. — Boj s 500 policisti.

CLEVELAND, O., 14. septembra. — Paul Jawarski, profesionalni morilec iz Pittsburgha in Detroitu, je ustrelil nekega policista ter najbrž usodno obstrelil nekega nadaljnega včeraj popoldne, predno ga je ustavila ter ustrelila policijska sila petstotih mož.

Policist Wizeorek je bil ubit in policist Effinger je v resnem stanju vsled krogle skozi pljuča. Treba mu je bilo dati dodatne krvi.

Jawarski, ki je ušel pred približno enim letom iz Allegheny okrajne jetnišnice, potem ko je bil spoznan krivim umora ter obsojen na smrt, je dobil kroglo skozi glavo. Prevedli so ga v mestno bolnico, kjer je strogo zastražen.

Bitka se je pričela v restavrantu, kamor sta prišla Jawarski in Vashbinder, njegov tovariš na begu iz jetnišnice, jest in pit.

Lastnik restavracije, J. Zaworski, je domneval, da pozna enega. Živel je v Pittsburghu ob času izbruha iz jetnišnice. Zaworski je odšel skrivoma ven ter poklical policista na vogalu.

Policist Wizeorek, ki je vodil polico, je stopil v restavrant ter bil ustreljen skozi sree. Trenutek pozneje je padel policist Effinger s kroglo skozi pljuča. Neki poleg stoječi je padel, zadet v trebuh.

Jawarski, še vedno z revolverjem v vsaki roki, je odhitel skozi sprednja vrata. Vashbinder ni streljal ter ušel skozi zadnja vrata.

Jawarski je našel pribežališča v neki hiši. Solzne bombe so vrgli skozi okna in policija, oborožena s puškami, je zastražila vrata. Policist Koudela je pokleknil ob stran majhnega porca. Jawarski je pribežal ven, Koudela je sprožil in Jawarski, zadet v glavo, je padel na tla.

Zvezde določajo Herbert Hooverja.

OKLAHOMA CITY, Okla., 13. septembra. — Silva Synei, astrologinja, je čitala usodo politikov v zvezdah.

Herbert Hoover bo naslednji predsednik v znamenju Jupitra, — je izjavila Synei, ki je rekla nadalje, da bodo demokrate na volilni dan grdo poraženi.

Republika Peru pričela z zračno pošto.

LIMA, Peru, 14. septembra. — Perujska obrežna značna poštna služba se je pričela, ko je položil predsednik Leguia prvi žakelj pošte v aeroplan kojega pilot je Daniel Tobin iz Detroitu.

Madrid zastražen na "Dan Riveru".

MADRID, Španija, 13. septembra. — Policija in civilne straže so patrolirale danes po Madridu, — na dan, določen, da se počasti Riveru, — de se prepreči vsak poskus, da se vpripori kako revolucija za strmoglavljenje diktature.

Vse ceste, vodeče v glavno mesto, so bile patrolirane in vsi avtomobili so bili preiskani.

Šestdeset prostozidarjev in poročevalcev lista "El Sol" je bilo aretiranih danes v La Línear, provinca Cádiz.

PETERO SIL JE DOSEGLO SPORAZUM GLEDE PORENJA

Glasi se, da so se velesile dogovorile glede nemške zahteve, tikajoče s izpraznitve Porenske. — Združene države imajo odličan delež pri uravnavi. — Ameriški delegati bodo člani finančne komisije.

ZENEVA, Švica, 14. septembra. — Avtoritativno se je glasilo danes, da so dosegle zavezniške sile temelj dogovora glede nemške zahteve, tikajoče se izpraznitve Porenske.

Zastopniki "velikih petih", Anglije, Francije, Belgije, Italije in Japonske se bodo sestali v nedeljo s Hermanom Muellerjem, nemškim kancelarjem.

Pričakuje se, da bodo do takrat sestavljeni konkretni predlogi kot pričetna točka za bodoča pogajanja.

LADIJSKI AEROPLAN NA VARNEM

Poštni stroj s parnika Ile de France na varnem. — Vleče ga jadrnica. — Sporočilo je prišlo od angleških letalcev.

PLYMOUTH, Anglija, 14. sep. Neki angleški hidroplan je danes informiral oblasti, da je zagledal pogrešani poštini aeroplan s parnika "Ile de France", ko se je nahajal 25 milj od Bishop Rocks, za neko jadernico.

Aeroplan je zapustil parnik "Ile de France" z ameriško pošto na krovu ob poldesetih zvečer. Takrat se je nahajal parnik devetdeset milj zapadno od Seilly otokov. Dasiravno je imel aeroplan brezžični aparat na krovu, se vendar ni ničesar več slišalo o njem od časa, ko je zapustil parnik. Imel je posadko treh mož.

Pershing star 68 let.

WASHINGTON, D. C., 13. sep. Štiri zunanje dekoracije, ki počivajo že dva ali tri leta v državnem departmentu, bodo izročene danes generalu John Pershingu v vojnem departmentu, ob priliki njegovega 68. rojstnega dne.

Združene države bodo naprosene, naj zavamejo odličan delež pri pravnavi, — kot je izvedela United Press agentura iz avtoritativnega vira.

Poskusni predlogi vključujejo ustvarjenje načina, glede eventualnega izpraznenja:

1. — Preiskovalna in pravna komisija, ki se bo pečala z vprašanji, zvezanimi z izpraznjenjem samim in ki bo mogoče služila kot nadomestilo za zavezniško kontrolo Porenske.

2. — Uveljavili bodo zadolžno in reparacijsko komisijo, ki se bo pečala s finančnimi obligacijami Nemčije, katere mora izpolniti kot pogoj za izpraznjenje.

Vpriporjen bo poskus, da se spravi ameriške delegate k obem komisijam, posebno k finančni, ki bo dobila nalog, da se peča s problemom medzvezniških dolgov. Ta bi spojilo nemška plačevanja s plačevanji angleškega in francoskega vojnega dolga v Združenih državah.

Aristide Briand, francoski zunanji minister, je odpotoval takoj po sestanku v Pariz, da prisostvuje danes kabinetnemu sestanku. Vrne se v soboto ponoči, da obnovi konferenco glede izpraznenja. Kancelar Mueller, ki se je nameraval vrniti v Berlin, bo ostal tukaj do preko nedelje.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA
"GLAS NARODA", NAJVEČJI
SLOVENSKI DNEVNIK V ZDR.
DRŽAVAH.

DENARNA NAKAZILA

Za Vaše ravnanje naznanjamo, da izvršujemo nakazila v dinarjih in lirah po sledečem ceniku:

v Jugoslavijo			v Italijo		
Din.	1,000	\$ 13.40	Lir	100	\$ 5.90
"	2,500	\$ 45.75	"	200	\$11.50
"	5,000	\$ 91.00	"	300	\$16.95
"	10,000	\$181.00	"	500	\$27.75
"	11,110	\$200.00	"	1000	\$54.50

Stranke, ki nam naročajo izplačila v ameriških dolarjih, opozarjamo, da smo vsled sporazuma z našim zvezam v starem kraju v stanu znižati pristojbino za taka izplačila od 3% na 2%.

Pristojbina znaša sedaj za izplačila do \$30. — 60c; za \$50 — \$1; za \$100 — \$2; za \$200 — \$4; za \$300 — \$6.

Za izplačilo večjih zneskov kot goraj navedeno, bodisi v dinarjih lirah ali dolarjih dovoljujemo še boljše pogoje. Pri velikih nakazilih priporočamo, da se poprej z nam sporazumete glede načina nakazila.

IZPLAČILA PO POŠTI SO REDNO IZVRŠENA V DVEH DO TREH TEDNIK
"NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRISTOJBINO \$1.—"

SAKSER STATE BANK

82 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.
TELEPHONE: CORTLANDT 4687

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President

Louis Benedik, Treasurer

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y."GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876

VAŽNA TOČKA, KI JE NI V POGODBI

Ameriški tajnik za zunanje zadeve je sestavil protivojni pakt, katerega so sicer podpisale razne evropske vellesile, pa že sedaj dvomijo o njega uspešnosti.

Pogodba, ki ima namen izključiti in onemogočiti vojne, vsebuje vesplošno točko in dolžb.

Poglavitne točke in določbe pa manjka. Glasiti bi se morala:

"Amerika ne bo nobeni deželi, ki se bo hotela bojevati, posodila niti počenega groša."

Menda bi ta edina točka zadostovala in bi preprečila v bodočnosti marsikak spopad.

NAPREDEK V KULTURI

V Ljubljani se je pred kratkim vršil velesojm.

Da so privabili čimveč ljudi, je bilo treba raznih atrakcij. Nastopali so fakirji iz Indije, afriški zamorci, pritlikovci itd.

Vršila se je tudi tekma harmonikarjev.

Kot posnemamo iz starokrajskih listov, so na tekmi slovenskih harmonikarjev tvorili ocenjevalno komisijo sledeči gospodje:

podpolkovnik M. K., generalni tajnik združenih papi-
pirmir dr. C. P., zobozdravnik dr. G. Š., geometer J. V.
in advokat dr. F. Z.

Večkrat smo že čitali, da je v domovini prijetno. Nikdar bi pa ne verjeli, da se je slavnih ceh harmonikarjev tako povzpeli, da ocenjuje igranje njihovih članov podpolkovniki, generalni tajniki, zobozdravniki, geometri in advokati.

SVET V OROŽJU

Pred kratkim je objavil The New York Times članek, iz katerega je razvidno, da znašajo vsakoletni stroški za armade in mornarice tri tisoč petsto milijonov dolarjev.

Pod orožjem je neprestano najmanj pet milijonov petstotisoč mož.

Po Evropi pride en vojak na vsakih dvesto civilistov — moških, žensk in otrok — ponekod pa celo en vojak na vsakih sto civilistov.

To je cena, ki jo plačuje svet za takozvano "varnost". Trditev, da je sedaj v Evropi več mož pod orožjem kot jih je bilo pred svetovno vojno, pa ni resnična.

Leta 1913 so štele evropske armade 3,795,000, sedaj jih štejejo 2,337,000. Število je v prvi vrsti vsled tega padlo, ker sta Nemčija in Avstroogrska skoro brez armad.

Število bojnih ladij v Evropi se je znižalo izza vojne, dočim sta Amerika in Japonska povečali svoji mornarici.

Navzlic temu pa znaša vojno brodogradnjo vseh držav na svetu kakih 1,600,000 ton manj kot pa pred svetovno vojno.

Ali je to napredek? Seveda je nekakšen napredek, toda strašno malenkost.

KRATKA, TODA POMEMBNA ZGODBA

Včeraj zjutraj je objavilo newyorško časopisje sledeče poročilo:

Dne 10. marca je umrl Karl Rosen, znan tudi pod imenom Sam Rosenzweig.

Bil je United States Internal Revenue agent ter je bil štiri leta pridelen oddelku za izvajanje prohibicijske postave.

Zapustil je \$79,000 v gotovini. Denar se nahaja v Fifth Ave podružnici Public National Banke v Brooklynu.

Kot prohibicijski agent je imel na leto \$2500 plače.

Novice iz Slovenije.

Surov poboj rudarja.

France Urankar, rudar od Sv. Ožbota, si pač ni mislil, da ga čaka smrt, v domači vasi, kjer je bil pobit kot živine. Bil je miren in dostojen človek ter je s svojimi brati živel v najlepši slogi, bil lepše oblečen kot drugi fantje in tudi za sirovaso mater je skrbel.

1. junija letos je obiskal Francelj spet svoje domače ter se zvečer napotil z bratom Nacetom in Timetom ter s svojim znancom Jernejem v vaško krčmo, kjer so izpili nekaj malinovca in se potem odpravili. Francelj in brat Nacet sta odšla in mežnarji, kjer so imeli cerkveni pevec vajo. V mežnariji sta bila med drugimi tudi Nace Dimic in France Podbevšek. Brata sta se pogovarjala z neko pevko, kar menda onima dvema ni ugajalo. Sicer pa nista imela nika-kega povoda za pretep.

Preden sta odšla brata Urankarja sta izginila iz mežnarije Podbevšek in Dimic, poiskala se tovariša Prvinška in sklenili so prepediti oba brata. Čakali so ju s kamenjem, ki so ga metali proti njima. Dohiteli so potem oba brata ter mimogrede pograbili pri smrkolovem skladišču kole. France Urankar je zavpil nad pretepači: "Pob-
je, dajte mir, sicer bom posvetil!" Na mostu so ju dohiteli in jeli udrihati po Francetu, ki so ga obkolili. Eden se je pognal tudi proti bratu, a udaril ga ni. Padlo je več udarcev s kolom, par po glavi, in France se je zgrudil oblit s krvjo.

Pretepači so nato odvrli kole in izginili v noč, le brat je hitel po pomoč. Franceta so prepeljali v Ljubljano, a ubogi 25-letni mladenič je podlegel poškodbam. Imel je udrt lohanjsko kost in to je povzročilo v desni polovici glave zmečkanino senčne lapute desne možganske polje. Fant je umrl zaradi otrpnjenosti možgan.

Ker državno pravdnštvo ni moglo izalehiti pravega storilca izmed treh obdolženec, je obtožilo vse tri hudodelstva težke telesne poškodbe.

Razpravi je predsedoval višji svetnik dr. Kaiser, ki je zelo spret-
no vodil razpravo.

Medtem, ko sta ostala obdolženca priznala, da sta res tepla Franceta, je Podbevšek zanikal svojo krivdno, češ, da ni kola ni imel. Jaz Prvinšek se bo pokoril 9 mesecev, a Dimic Nace 6 mesecev v težki ječi, dočim je Podbevšek oproščen, ker je glede njega manjkalo dokazov, a se sicer tudi njegovima tovarišema ni moglo dokazati, da sta imela namen uboja.

Najbolj bo pogrešala svojega sina pač Francetova mati, katero je ves čas zvesto podpiral in ji lajal leta siromašne starosti.

Huda nevihta s točo.

Te dni je razsajala po Zagorski dolini huda nevihta. Med bliskanjem in treskanjem je padala debela toča, ki je posebno kotredžu in Bukovju napravila veliko škodo na polju in v sadovnjakih ter opustošila vse, česar še ni vzel katastrofalna suša. V Zagorju je hudomušna strela obiskala strelovede na šolah, v Sokolskem in Gasilem domu. Na Gasilem domu je razbila streho ter okrušila poslopje.

Vlomilata tolpa v breški okolici.

V okolici Brežic se je naselila že pred tedni nevarna tatinska tolpa, ki neprestano ogroža prebivalstvo. Tolpa, obstoječa bržkone iz treh, štirih ljudi, vladajo skozi doka v stanovanja ter vedno odnese plen. Takih vlovov beleži tudi kajenja kronika že več in so bili vsi sproti prijavljeni orožniškim postajam. Seveda so takoj odile orožniške patrulje na zasledovanje, ki pa je doslej ostalo vedno brezuspešno. Tatovi postopajo zelo spretno. Imajo brččas več skrivatiš, kjer imajo shranjeno na-
grabljeno blago.V noči na 27. avgusta so imeli svedrovi nevrjetno srečo v vasi Kapele pri Dobovi. Že podnevi so domačini opazili hoditi po stezah zunaj vasi par neznanh tujih ose-
moških, ki so se ogibali vsakega razgovora s domačini. Ko je sto-

nila vas v temni noči, so hušknile temne sence v vas ter se ustavile pred hišo števil. 1, kjer ima Ana Zorčičeva trgovino. Svedrovci so se nemudoma odpravili na delo, previdno odprli izlozbeno okno ter vdrl v trgovino. Notri so delali popolnoma nemoteno, kajti vsi v hiši so spali trdno spanje in mir je vladal v vseh vasi. V kratkih minutah so storilci odnesli iz trgovine veliko zalogo manufakturnega blaga, ženskega perila, več kosov cefirja, svile in hlačevine v skupni vrednosti nad 50,000 Din. Ni pa jim zadostovalo samo blago, marveč so odprli tudi neki predal, v katerem so našli še 4000 Din. gotovine. Vlomilci so tudi to pot izginili z ukradenim blagom, kakor bi se vdrl v zemljo ter je ostalo poizvedovanje za njim brez vsakega uspeha.

Sartna kosa.

V Zg. Šiški je preminul Ivan Zakotnik, strojevodja državnih železnic v pok.

V St. Pavlu pri Prebolu je po dolgi mučni bolezni umrla Marija Pečarjeva.

V Ljubljani je preminul Matis Poženel, trgovec in spoštovan mož.

V Ljubljanski splošni bolnici je umrla v 21. letu starosti Katica Zavodnik. Z neznanom ranico na roki si je zastrupila kri in so bili vsi poskusi zdravnikov, da bi jo ohranili pri življenju brezuspešni.

V Celju je umrl Ivan Bračič, prokurist pri celjski tvrdki Franc Zangger.

Dopisi.

Brooklyn, N. Y.

Poletje se je približalo h koncu in nastopila je hladna jesen. Jeseni so posebno tihi težki čakali, ki so imeli sušo v kleti No, kar se je zamudilo, bomo pa sedaj popravili. Ker je piknikom za letos od-
klenkalo, priredi American Slovenian Auditorium prvo jesensko zabavo v soboto dne 13. oktobra 1928 v lastni dvorani 253 Irving Ave., Brooklyn, N. Y. To bo "ve-
selica prešanja". Natančno bo že še sporočeno.Na kegljišču se je ustanovilo že več klubov in tudi Amer. Slov. Auditorium je ustanovil kegljaški klub ter podaril \$25 za prvo na-
grado.Vsem slovenskim klubom je na razpolago kegljišče vsak ponde-
ljek, torek, sredo in četrtek od 8. do 12. oziroma od 8. do 1. Cena je šest dolarjev na večer. Kogar vese-
li, naj se hitro priklasi, ter naj prinese seboj imena in naslove članov kluba, da jih skličemo še enkrat ter izvolimo potrebne urad-
nike.

Pozdrav!

Tajnik.

Lorain, Ohio.

Tudi nas je pretreslo poročilo o strašnem požaru, ki je uničil vas Gornje Jezero na Notranjskem. Z rojakom Johnom Tomsichem sva se podala krog rojakov ter v kratkem času nabrala svoto \$165.00. Denar je bil poslan potom Mr. Joseph Svete-ta na določeno mesto.

Vsem darovalcem prisrčna hvala!

Frank Pavlich.

Mollenaur, Pa.

Prisrčna hvala newyorškimi Slo-
vencom za poslani ček \$60.00. Vi ne veste, kako mi je denar prav prišel, da sem otrokom kupil oble-
ko in čevlje. To je bila največja pomoč, katero sem dobil tekem 17 mesecev trajajoče pezočnosti.Najlepša hvala vsem darovalcem ter tvrdki Frank Sakser. Listu Glas Naroda želim obilo naročni-
kov.

Frank Mikush.

PRIPOROČILO

Rojakom v Detroit, Mich. nazna-
bjamo, da jih bo obiskal
Mr. Jože Zelenc,
ki je poblaščen pobirati naročnino za naš list in naročila za knjige, ter ga toplo priporočamo.

Uprava Glas Naroda.

POŠILJANJE KINEMATOGRAFSKIH SLIK
PREKO RADIJASlika nam kaže ta najnovejši aparat in njega iznajditelja C. Fran-
cis Jenkinsa iz Washingtona, D. C.

Zanimivosti iz Jugoslavije.

Senzacionalna aretacija v Os-
ijeku.Osiješka policija je te dni na-
pravila prav dober lov. Aretirala
je namreč 32-letnega Mirka Koz-
mo, ki je pri zaslišanju izjavil, da
je njegov edini poklic grafologija.
V Osijeku in povsod, kjer je po-
toval in prebival, se je izdal za
pravega Indijca pod imenom Muri
Khosana. Ko so mu pa nekoliko
natančneje pretopali grešne obisti,
so ugotovili, da je pristen Hrvat,
rodolj iz vasi Vočina v Slavoniji.
Kozma, oziroma Muri Khosana, se
je pečal izključno le z grafologijo
in je kot tak sodeloval pri raznih
časopisih v jug. državi. Grafologi-
ja pa mu je služila le kot sredstvo
za doseg njegovega najvišjega ci-
lja, to je: v doseg raznih ljubav-
nih pisem mladih deklet in omože-
nih žensk. S pomočjo takih pisem
je Kozma na nesramen način izsi-
ljal od svojih lahkovernih žrtev
večje svote denara. Če pa ni dobil
zahtevane svote, je kompromitu-
joča pisma zopet proti visoki na-
gradi prodal zaročenecem deklet ali
pa varnim soprogom.Nekaterim mladenkam je tudi o-
betal skorajšnji zakon. Policija je
dalje ugotovila, da išče Kozmo po-
tom tiralice več policijskih direk-
cij v državi, med drugim tudi za-
grebska in sarajevska.Kozma ima za seboj že celo tem-
no preteklost. Celih 6 let je prebil
v ječi na Bavarskem. Pri hišni
preiskavi je našla policija v Koz-
movem stanovanju cele zavojne naj-
različnejših ljubavnih pisem, ki
jih je nameraval slavonsko-indij-
ski jog spraviti v denar. Kozma
je zelo inteligenten mož. V filozo-
fiji, teologiji, grafologiji itd., se
spozna prav tako dobro, kot oni,
ki se peča s temi vedami vse živ-
ljenja.Kozma je imel staro pustolovsko
navado, da je občeval v najodlič-
nejši družbi.

Grozen umor starke.

27. avgusta je bil izvršen v neki
vasi blizu Vinkovcev v Slavoniji
grozen zločin. V vasi sta živela že
več let v divjem zakonu 60-letna
Reza Živković in bivši kovač An-
drej Krajčič, ki je tudi približno
njunih let. Reza je imela precej ve-
liko posestvo. Zato je Andrej opu-
stil svoj prvotni kovaški poklic
in se je z vso vno močjo lotil polje-
delstva. Stara zaljubljenca sta ži-
vela prav srčno in zadovoljno. Po-
sestvo jima je prinašalo take do-
hodke, da sta si celo prihranila
lepe tisočake.27. avgusta zjutraj je Andrej,
kakor vsak dan, odgnal svinje na
pašo na njivo daleč izven vasi. Do-
ma je ostala Reza sama in se zaba-
vala s hišnimi opravili. Nenadoma
pa je vstopil v hišo neznan razboj-
nik, ki je starko s sekuro pobil na
tla. Nato je premetel vse pohištvo.
Odnese je nad 10,000 Din. goto-
vine in več drugih vrednostnih
predmetov. Ko se je Andrej vrnil
opoldne domov, je prestrašen opa-
zil grozen zločin. Njegova stara
priležnica je imela zdrobljeno lo-
banjo in čeljusti. Sodna komisija
je takoj pregledala kraj zločina,
nakar je odredila zasledovanje ro-
parskega morileca. Baje je zločinec
svojo žrtev tudi spolno zlorabil.PRAV VSAKDO —
kdor kaj išče; kdor
kaj ponuja; kdor kaj
kupi; kdor kaj pro-
daja; prav vsakdo
priznava, da imajo
čudovit uspeh —
MALI OGLASI
v "Glas Naroda"ZAKAJ SO NAŠE POŠILJATVE
NAJCENEJŠE IN NAJHITREJŠE?KER JE NAŠ PROMET NAJVEČJI IN KER SO NAŠE
ZVEZE V STAREM KRAJU NAJBOLJE VPELJANE!Udobnosti, ki izvirajo iz poslovanja v velikem obratu,
pridejo našim strankam v korist.Naši stroški za posredna nakazila so manjši, vso-
dar so cene pri nas nižje kot pri agentu ali zavodu, ki mora
poslati Vaše nakazila v izvršnje v New York.Hitrost našega poslovanja je nedosegljiva, radi našega
velikega prometa lahko vsakršno tako obširno zvezo, da se
posveča našim nalogom največje pozornost.Naše denarne nakazila odplačujemo z vsakim brzoparni-
kom, ki odplačuje iz New Yorka — torej brez zamude in na-
daljnjega posredovanja.Naše cene so objavljene dnevno v listu "Glas Naroda".
Za trake nad \$300.— računamo prisrčno nižje cene, ka-
tere vam radišče sponočno predamo nam pošljete nalog.Mi imamo največ poslov s strankami izven New Yorka,
kar dokazuje, da se lahko okoristi z našim poslovanjem vsak,
pa najbilo to tako daleč proč od poslovnega središča Amerike.Pošljite torej Vaše prihodnje denarne pošiljate nam v
izvršitev.

SAKSER STATE BANK

82 CORTLANDT STREET, NEW YORK

Peter Zgaga

O, se sta ponižnost in skromnost
med ljudmi. Velika ponižnost in
občudovanja vredna skromnost.Mlada, nezakonska mati zibala
je svojega otroka in jokala. Nje-
gov oče — velik gospod — se je
po francosko poslovil in odšel v
daljne kraje.— Tako ne bo slo, — ji je oči-
tala stroga mati. — Vzame naj te,
ali se mi pa z otrokom vred poberi
od hiše.— Oh, saj bo prišel, saj mi je
obljubil, da bo prišel in se poročil
z menoj — je vzdihovala obupana
hči.— Malo predolgo časa se je za-
mudil. Meni se vse tako zdi, da ga
ne bo. Kaj če bi mu pisala.Hčerka je vzdihnila: — Kot ve-
ste, on je velik gospod. Z menoj je
bil dober in ljubeznjiv, toda tako
dobro se pa še ne pozna, da bi
mu lahko začela pisati.Neka postarna devica je modro-
vala:— Jaz sem proti poljubovanju.
Poljubovanje je zdravju škodljivo.
Lahkoživec jo je zavrnil: — Go-
spodična, ne smete vsega verjeti,
kar čitate v listih in knjigah.Kot znano, je razpisal gospod
Durant \$25,000 nagrade za naj-
boljši načrt za izvedbo prohibicije.
Eden izmed načrtov bi bil: od-
praviti vse prohibicijske uradnike,
ki pobirajo graft.Toda kako bi jih bilo mogoče
odpraviti oziroma odstraniti?
Odgovor na to vprašanje je vse-
kakor več vreden kot \$25,000.Pri prihodnjih volitvah marsi-
kateri ne bo tako glasoval kot
pije.To pa zastranega, da bi mu ne
bilo treba tako piti kot je glasoval.

Iz Tirane poročajo:

Albanski kralj Zogu je sprejel
danes v avdienci ameriškega po-
slanika Charlesa C. Harta ter se
mu je prisrčno zahvalil za brzo-
javne čestitke, ki jih je dobil od
predsednika Coolidge-a. Novi al-
banski vladar je rekel, da so bile
Združene države prva sila na Za-
padu, ki je priznala albansko kra-
ljevino.Kdo ve, kdaj bo prišla sovjetska
Rusija na vrsto?V prejšnjih časih nisi nikdar
divjal ponoči po sobi ter z zganje-
nim časopisom iskal komarja, pa
si se slednjič prepričal, da ni ko-
mar, pač pa aeroplan, ki leti vi-
soko čez tvojo hišo.Če pravi ženska, "ne" se ne sme
vzeti njenega odgovora dobesedno.
S tem, da pravi "ne", misli:— Mogoče.
— Ne danes.
— Nikdar.
— Seveda.
— Si bom še premislila.
— Pod nobenim pogojem, ne.
— No, če že ne drugače.
— Ne.Mali bratec je vprašal svojo se-
demnajstletno sestro:— Koliko časa lahko zadržuješ
sapo?
— Teko šestih zaporednih po-
ljubov.Vsak pošten Amerikanec je pro-
ti povratku salona.Toda vsaj pošten Amerikanec
se z nasladi spominja tistega salo-
na, kamor si je hodil v vročih dneh
žejo gasit.Laške oblasti so izsledile v Go-
rici obširno komunistično zaroto.
Zaroto so najbrž tudi laške obla-
sti zasnovale, ker naši ljudje v Pri-
morju že dolgo niso dali Mussoli-
niju nobenega povoda, da bi se
znesel nad njimi.Vrhniški Jože me je s svojimi
prijatelji vred pozdravil iz Ca-
nade.Kolecalo se mi je radnje dni in
neko čudno alino sem požiral —
zdaj šele vem, zakaj.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

M. DENIS:

HONORAR

Sir Herbert Strong, znan londonski odvetnik, je vstopil v svojo pisarno. Odprl je nastojalno okno in nekoliko trenutkov občudoval majniško sonce, ki je poplavalilo vso ulico. Potem se je vsedel k mizi, kjer ga je že čakala jutranja pošta.

Sir Strong je bil blizu petdesetih let. A njegov svez obraz ni imel nobene gube in je izgledal dokaj mlajše. Ohranil je zdrava, evetoča lica, kakor je to sojeno srečnim ljudem, ljubimcem usode, ki se jim ni treba razburjati radi sedanosti ali bodočnosti. Tekom zadnjih desetih let je postal sir Strong najuglednejši londonski odvetnik. Nastopal je pri najbolj kričočih pravih, večkrat je dosegel popolnoma nepričakovano opravičitev in si hitro ustvaril veliko premoženje. Njegov glas je segal vedno bolj daleč, bil je časten gost v odličnih hišah britanske prestolnice. Njegova "Zgodovina odvetništva" je bila prevedena v tuje jezike, in kraljevska Akademija znanosti ga je celo hotela imenovati za svojega člana. Obenem je slovel kot poštenjak. Njegova preteklost je bila brezmadežna: niti v težki začetni dobi ni zagrešil nič nečestnega, kar bi mu utegnilo pozneje biti na poti. Saj je znano, da so odvetniki neizprosni v sličnih slučajih in se kmalu odkrižajo brezvestnih pustolovcev, ki nimajo nobenih pomislekov.

Sir Strong je hotel odpreti neko pismo, ko je nenadno zazvonil hišnikov telefon. Neke stranka je prosila nujno za sprejem. Odvetnik je začuden pogledal uro: — kazala je samo pol devetih dopoldne. Obisk je bil vsekakor prezdne. Vendar je odvetnik rekel, naj gospod vstopi.

V pisarno je prišel kakih trideset let star, visok, nemarno obleden človek. Ovrtnica mu ni bila v skladu z obleko: samo nahitro jo je navezal, rokavice pa je sploh pozabil doma. Menda se mu je kljub zgodnji uri zelo mudilo k odvetniku. Vsedel se je takoj, ko mu je ponudil gospodar prostor, se trenutek obotavljal in potem prišel nurično naglo, razburjeno govoriti:

— Moje ime je John Davemore. Jaz sem glavni blagajnik v banki Lighton. Pred šestimi meseci sem se zaljubil v plesalko Mary Rosary. Zapljavila je vedno več denarja. Bil sem tako neumen, da ji nisem mogel nicesar odreči. Posegel sem rajše v blagajno mojega delodajavca, ki mi brezpogojno zapu. Poneveril sem deset tisoč funtov sterlingov. Danes zvečer moram predložiti obračun za pol leta. Nimam poguma gospodarju naravnost priznati, kako sem zlorabil njegovo zaupanje. Rajše grem od vas naravnost na policijo. Oglasil sem se poprej tu, samo za to, da bi vas naprosil, ad prevzamete moje zaščito. Ostalo mi je samo pet sto funtov denarja. Tukaj so. Dovolite, da vam jih ponudim kot honorar.

Sir Strong se je zazibal v svojem ameriškem naslanjaču in pazno pogledal blagajnika. Vajen je bil v trenutku pregledati tujo vest. Menda ni mislil slabo v prošle, ker je takoj odgovoril:

— Dobro. Prevzamem vašo zadevo.

Ustavil je z dvignjeno roko Davemore, ki se je dvignil in miral zahvalne besede, ter je pristavil:

— Prevzamem vašo zadevo samo pod pogojem, da sledite točno vsem mojim navodilom.

— To se razume, sir!

— Pred vsem sploh ni potrebno, da greste na policijo in v zapor. Pojdite odtod kakor navadno v vašo pisarno, zapustite urad kakor vsak dan opoldne, vzemite iz vrečke in pridite zopet sem k meni.

— Kako pa naj... — Poslušajte me. Rekli ste, da je blagajna v vaši oblasti. Predno zapustite banko, vzemite iz blagajne še dvajset tisoč funtov. Ali ste čuli? Ponavljam vam: dvajset tisoč funtov. Prinesite ta denar meni. Vse drugo je moja skrb. Ali razumete?

— Seveda sir. A ne razumem kako...

— Ni treba, da bi kaj razumeli. Zadoštuje, če vam povem, da je to edini pogoj, pod katerim vas lahko branim in kolikortoliko olajšam vašo usodo. Vse drugo je moja stvar. Torej?

— Dve uri pozneje bom pri vas zopet, sir.

Ko je sir Strong ostal sam, je stopil pred ogledalo, se zagonetno zasmehnil in prišel potem pregledovati mirno naprej svojo pošto.

Deset minut pred poldnevom je javil sluga Davemorov prihod.

— Tukaj je denar, sir!

S temi besedami je položil blagajnik na mizo dvajset tisoč funtov.

Odvetnik je prečel bankovec, odprl predal v mizi, skrbno spravil vanj denar, zaklenil miznico, in rekel zapovedujoče:

— Poslušate nadaljna navodila! Pojdite domov, pripravite si mali kovček z najpotrebnejšimi stvarmi in pojdite v mali hotel Barrimore na obali. Tukaj imate točen naslov. Vzemite si tam sobo, in pričakujte, dokler vas ne pokličem po telefonu. Zdaj imamo dvajset minut čez poldne. Ob štirih morate biti točno na določenem kraju. — Zdaj pojdite in si nikar ne belite las: vse je v redu!

Ob štirih se je pri odvetniku oglasil jako razburjen bančnik Lighton: povabljen je bil po telefonu, naj pride takoj v nujni zadevi. Lighton je bil bogat odruh, in njegove kupčije so bile prej dobičkonosne kakor pošene. Užival je pokroviteljstvo nekega ministra, kateremu je pomagal do bogastva, a venomer se je bal, da naleti na kako razkrinkanje in polom.

— Imam za vas žalibog neprijetno novico, mister Lighton. — je rekel odvetnik med tem ko je ponudil bančniku stol. — Vaš glavni blagajnik John Davemore ne pride danes v urad. Ne bo ga tudi jutri in pojutrišnjem. Kratkotrajno, zapustil je službo. Pobegnil je s tridesetimi tisoči funtov. Ukradel vam jih je, ker ga je zapeljala neka razpisna plesalka.

— Kaj pravite?

— Golo resnico. Prosim samo, da me pustite govoriti do konca. Vaš blagajnik vam je torej ukradel trideset tisoč. Na srečo pa še ni utegnil zapraviti vsega denarja. Deset tisoč mu je še ostalo. Ta znesek lahko dobite nazaj — to je odvisno od vas. Premislite, prosim, zadevo: Davemore drvi zdaj z brzovlakom proti državni meji, tostran katere postane za vas dosegljiv. Če ga zatožite pod temi pogoji, izgubite vse in ne dobite nazaj niti noviča od izgubljenega zneska. Če pa mi podpišete namesto tega potrdilo, katero sem spisal, vam jamčim, da takoj dobite deset tisoč funtov nazaj. Zanašam se namreč na Davemorea in vam denar vnaprej izplačam iz lastnega žepa. Tukaj je ta papir. Prečitajte, prosim.

Lighton je pričel čitati ponujeno polo. Sir Strong je medtem odprl miznico, dobil odtod bankovce in jih prečel.

Lighton je dvignil glavo, zopet preletel ravno prečitan papir, nežno pogledal funte, vzal iz žepa zlato nalivno pero in podpisal polo. Potem je sprejel ponujeni denar in odšel, ne da bi zinil besedo.

Čim je čul odvetnik rogotanje bančnikovega avtomobila, je pograbil telefonsko slušalko in poklical hotel Barrimore.

— Hallo! Ali ste vi, Davemore?

Imam za vas dobre novice. Pridite takoj.

Davemore je prestopil prag odvetnikove pisarne in prejel po bančniku podpisano polo. Začuden je prečital.

— Spricévalo. Jaz, bančni ravnatelj Lighton, potrjujem, da je bil g. John Davemore tri leta zaposlen v moji banki kot glavni blagajnik. Bil je vedno jako vesten, priden in pošten. Zapuščala službo, popolnoma izplačan na lastno željo. Globoko obžalujem, da sem izgubil zanesljivega namestnika in potrjujem, da je izročil blagajno ter vse knjige v popolnem redu tako, da nima moj zavod napram njemu nobenih trževatev.

Ko je Davemore začuden pogledal odvetnika, mu je ta ponudil dopolne sprejetih pet sto funtov. Blagajnik jih ni hotel sprejeti. Zatrjeval je, da mora poplačati neprecenljivo odvetnikovo pomoč.

— Le vzemite denar, in si ne belite glave. Vaša zadeva je srečno poravnana in to je glavna stvar. Denar vam še pride prav na pot. Dajte mi vašo roko in mi obljubite, da čimprej zapustite London. Tukajšnji zrak vam zdaj ne bi prijal. Uredite nanovo vaše življenje. Saj ste še mlad, in bodočnost vam je odprta. Imeli ste srečo. Pazite, da ne zabredete drugič v slične neprilike.

Davemore je pričel skozi solze mrmrati zahvalne besede, a moral je nehati: prekinil ga je rezek telefonski zvonec.

— Hallo! Sir Strong?

— Tu sem. S kom imam čast govoriti?

— Tu je Handstocke, osebn tajnik ministrskega predsednika. Sporočiti vam moram prijetno novico. O priliki nove obletnice obstoja britanske odvetniške zveze je predložil danes minister Njegovemu Veličanstvu v podpis ukaz, s katerim ste imenovan za viteza reda Podveze. Srečnem sem, da vam prvi lahko sporočim svoje čestitke, kajti v vaši osebi je odlikovano vse britansko odvetništvo, katerega visoke zahteve ste vi tako neizprosno varovali tekom svojega uspešnega in slavnega delovanja v korist državi in javnosti...

PONAREJEN DENAR BOLJŠI OD PRAVEGA

V Španiji imajo dvoje vrste srebrn denar: prave duros in pa Duros Sevillanos, ki so ponarejeni. Pred temi sevillanci posebno tuje ni nikoli varen. Njih zgodovina je naslednja: Pred približno 25 leti so se pojavili v prometu ponarejeni duros. Zli jeziki so govorili, da jih kuje neki znan politik in da se nahaja tovarna v Sevilli; zato so jih imenovali Duros Sevillanos. Nočni so bili izvrstno ponarejeni in so vsebovali več srebra nego pravi duros. Sevillanci so v takih množinah preplavljali deželo, da so postali prava javna nadloga, ker jih nestrokovnjak sploh ni mogel ločiti od pravih. Stvar je prišla pred parlament, ki je sklenil, da naj Španska banka na vseh svojih poslovnih mestih zamenjuje sevillance za prave duros proti polni vrednosti. Tako so tik pred svetovno vojno zamenjali za 50 milijonov pezet. Kljub temu je pa ostalo v prometu še precej sevillancev, ki jih domačini radi igrarajo v roke tujecev. Vendar to ni nikakoli nesreča, ker se jih more vsek brez posebnih ovir zopet znebiti. Na poštah uradnih jih sicer ne sprejemajo, pač pa v bankah, hotelih, trgovinah itd., in to proti polni vrednosti.

— Kako pa naj... — Poslušajte me. Rekli ste, da je blagajna v vaši oblasti. Predno zapustite banko, vzemite iz blagajne še dvajset tisoč funtov. Ali ste čuli? Ponavljam vam: dvajset tisoč funtov. Prinesite ta denar meni. Vse drugo je moja skrb. Ali razumete?

— Seveda sir. A ne razumem kako...

— Ni treba, da bi kaj razumeli. Zadoštuje, če vam povem, da je to edini pogoj, pod katerim vas lahko branim in kolikortoliko olajšam vašo usodo. Vse drugo je moja stvar. Torej?

— Dve uri pozneje bom pri vas zopet, sir.

Ko je sir Strong ostal sam, je stopil pred ogledalo, se zagonetno zasmehnil in prišel potem pregledovati mirno naprej svojo pošto.

Deset minut pred poldnevom je javil sluga Davemorov prihod.

— Tukaj je denar, sir!

S temi besedami je položil blagajnik na mizo dvajset tisoč funtov.

Odvetnik je prečel bankovec, odprl predal v mizi, skrbno spravil vanj denar, zaklenil miznico, in rekel zapovedujoče:

— Poslušate nadaljna navodila! Pojdite domov, pripravite si mali kovček z najpotrebnejšimi stvarmi in pojdite v mali hotel Barrimore na obali. Tukaj imate točen naslov. Vzemite si tam sobo, in pričakujte, dokler vas ne pokličem po telefonu. Zdaj imamo dvajset minut čez poldne. Ob štirih morate biti točno na določenem kraju. — Zdaj pojdite in si nikar ne belite las: vse je v redu!

Ob štirih se je pri odvetniku oglasil jako razburjen bančnik Lighton: povabljen je bil po telefonu, naj pride takoj v nujni zadevi. Lighton je bil bogat odruh, in njegove kupčije so bile prej dobičkonosne kakor pošene. Užival je pokroviteljstvo nekega ministra, kateremu je pomagal do bogastva, a venomer se je bal, da naleti na kako razkrinkanje in polom.

— Imam za vas žalibog neprijetno novico, mister Lighton. — je rekel odvetnik med tem ko je ponudil bančniku stol. — Vaš glavni blagajnik John Davemore ne pride danes v urad. Ne bo ga tudi jutri in pojutrišnjem. Kratkotrajno, zapustil je službo. Pobegnil je s tridesetimi tisoči funtov. Ukradel vam jih je, ker ga je zapeljala neka razpisna plesalka.

— Kaj pravite?

— Golo resnico. Prosim samo, da me pustite govoriti do konca. Vaš blagajnik vam je torej ukradel trideset tisoč. Na srečo pa še ni utegnil zapraviti vsega denarja. Deset tisoč mu je še ostalo. Ta znesek lahko dobite nazaj — to je odvisno od vas. Premislite, prosim, zadevo: Davemore drvi zdaj z brzovlakom proti državni meji, tostran katere postane za vas dosegljiv. Če ga zatožite pod temi pogoji, izgubite vse in ne dobite nazaj niti noviča od izgubljenega zneska. Če pa mi podpišete namesto tega potrdilo, katero sem spisal, vam jamčim, da takoj dobite deset tisoč funtov nazaj. Zanašam se namreč na Davemorea in vam denar vnaprej izplačam iz lastnega žepa. Tukaj je ta papir. Prečitajte, prosim.

Lighton je pričel čitati ponujeno polo. Sir Strong je medtem odprl miznico, dobil odtod bankovce in jih prečel.

Lighton je dvignil glavo, zopet preletel ravno prečitan papir, nežno pogledal funte, vzal iz žepa zlato nalivno pero in podpisal polo. Potem je sprejel ponujeni denar in odšel, ne da bi zinil besedo.

Čim je čul odvetnik rogotanje bančnikovega avtomobila, je pograbil telefonsko slušalko in poklical hotel Barrimore.

— Hallo! Ali ste vi, Davemore?

Imam za vas dobre novice. Pridite takoj.

Davemore je prestopil prag odvetnikove pisarne in prejel po bančniku podpisano polo. Začuden je prečital.

— Spricévalo. Jaz, bančni ravnatelj Lighton, potrjujem, da je bil g. John Davemore tri leta zaposlen v moji banki kot glavni blagajnik. Bil je vedno jako vesten, priden in pošten. Zapuščala službo, popolnoma izplačan na lastno željo. Globoko obžalujem, da sem izgubil zanesljivega namestnika in potrjujem, da je izročil blagajno ter vse knjige v popolnem redu tako, da nima moj zavod napram njemu nobenih trževatev.

Ko je Davemore začuden pogledal odvetnika, mu je ta ponudil dopolne sprejetih pet sto funtov. Blagajnik jih ni hotel sprejeti. Zatrjeval je, da mora poplačati neprecenljivo odvetnikovo pomoč.

— Le vzemite denar, in si ne belite glave. Vaša zadeva je srečno poravnana in to je glavna stvar. Denar vam še pride prav na pot. Dajte mi vašo roko in mi obljubite, da čimprej zapustite London. Tukajšnji zrak vam zdaj ne bi prijal. Uredite nanovo vaše življenje. Saj ste še mlad, in bodočnost vam je odprta. Imeli ste srečo. Pazite, da ne zabredete drugič v slične neprilike.

Davemore je pričel skozi solze mrmrati zahvalne besede, a moral je nehati: prekinil ga je rezek telefonski zvonec.

— Hallo! Sir Strong?

— Tu sem. S kom imam čast govoriti?

— Tu je Handstocke, osebn tajnik ministrskega predsednika. Sporočiti vam moram prijetno novico. O priliki nove obletnice obstoja britanske odvetniške zveze je predložil danes minister Njegovemu Veličanstvu v podpis ukaz, s katerim ste imenovan za viteza reda Podveze. Srečnem sem, da vam prvi lahko sporočim svoje čestitke, kajti v vaši osebi je odlikovano vse britansko odvetništvo, katerega visoke zahteve ste vi tako neizprosno varovali tekom svojega uspešnega in slavnega delovanja v korist državi in javnosti...

STARODAVEN ŠPORT OŽIVLJEN

Skupina deklet v Camp Greystone, N. C., z lokom in pošicami.

Oče utonil pred očmi edinega sina.

V Izoli pri Trstu se je v noči od 25. na 26. avgusta odigrala pretresljiva drama na morju.

V 25. avg. zvečer se je odpravil na ribji lov 43 letni ribič Degrassi s svojo 8 metrov dolgo ribiško ladjo "S. Maria". Dvanajstletni sinček, edini njegov potomec, ga je že večkrat prosil, naj ga vzame enkrat s seboj, da bo videl, kako se lovijo ribe. Oče je tokrat vstregel njegovi želji. Poleg Degrassija in sina sta bila na ladji še dva moža, ki ju je bil najel lastnik "S. Maria", da mu bosta pomagala vleči mreže iz vode.

Tri milje od brega so vrgli mreže, nkar se je pričelo obkroževanje plena. Skozi vso noč je ribič svetila acetilenska svetiljka. Obetal se je bogat plen. Degrassi, ki je z veliko ljubeznijo visel na svojem 12 letnem sinu, ga je večkrat potrpljal po rami, rekoč: "No, coj si mi pa prinesel srečo." Otok je bil zadovoljen in je preslišal očeta, naj ga vzame še kdaj s seboj na lov, da bo sreča še večja.

Medtem so se začele razkrajati počne senice. Položaj vode je zahleval, da ladja spremeni smer. Degrassi, ki je bil teh manipulacij vajen, je stopil k sidru, odzvel vrvi in zadel vse skupaj na ramo, da bi prenesel sidro na konec barke. Ko je dospel do sredine, je na napačnem način izgubil ravnotežje in se strnul v vodo.

Navzle temu, da je bil dober plavalci ni mogel splavati na vrh. Kajti sidro se je zapelo v hlačinico in ga vlekle navzdol, vrvi pa so se mu omotale okoli nog, ki si jih ni mogel osvoboditi. Nesreča se je odigrala tako naglo, da sta jo ribiča v barci jedva opazila. Tembolj pa se je zavedal opasnosti 12 letni Degrassijev sinček, ki je začel vpiti na pomoč in ves obupan hotel skočiti v vodo za očetom. Ribiča sta ga komaj zadržala. Ko sta posvetila z lučjo v globino, sta videla, da je utopljenec izgubljen, ker se je pogreznil gotovo 20 metrov globoko.

Sidro, ki je povleklo Degrassija na dno, je bilo železno in se obteženo s svincom. Zato ni bilo možnosti, da bi ga dvignili.

"Italijanska" bazilika na Sveti gori.

Dne 26. avgusta je bila slovesno otvorena italijanska bazilika na Sveti gori. "Drugorodni" romarji morajo čutiti na Sveti gori moč in pliv italijanstva. Sveta gora mora biti središče verske in patriotične atrakcije. Svetišče vodi pater Serafin Inama, ki je goreč fašist, in od njega pričakuje "Piccolo", da bo Sveta gora žarišče italijanstva ob meji.

Pomaga proti ledvičnim in mehurnimi nerednostim.

To je dobro došlo zdravilo za trpeče na ledvičnih in mehurnih nerednostih. Ki cutijo bolečine v križu, vstajajo po noči, so izčrpani in oslajbljeni, trpe na glavobolu, omotici in enakini boleznim. Nuga-Tone daje moč živcem, okrepi telo in sploh daje novo življenje in zdravje oslajbljenim. Mr. John Chase, Kelly, La., piše: "Predno sem začel jemati Nuga-Tone, sem bil popolnoma iz reda. Po noči sem moral tudi po štirikrat vstati valed mehurne nerednosti. Ko sem pa začel rabiti Nuga-Tone, imam dober spanec in mi je zelo veliko pomagalo. Nuga-Tone vam mora enako zadovoljiti, sicer vas nič ne stane. Prodaja se v vseh lekarnah. Če ena steklenica vas prepriča o vrednosti, toda pazite, da dobita Nuga-Tone, ker ponaredbe ne pomagajo."

Ker so bili vedno in vedo, da bodo tudi v bodoče točno postreženi,

ker so prepričani o varnosti pri nas naloženega denarja,

ker lahko s istim razpolagajo, kadar ga potrebujejo,

ker prejemaajo za vloge po 4% obresti, mesečno obrestovanje,

si je izbralo veliko število rojakov po vseh Združenih državah za svoj.

GLAVNI STAN

v vseh bančnih poslih

DOMAGO

SAKSER STATE BANK

31 Broadway Street New York, N. Y.

31 Broadway Street New York, N. Y.

31 Broadway Street New York, N. Y.

31 Broadway Street New York, N. Y.

31 Broadway Street New York, N. Y.

Strabote kemične vojne.

Znani francoski karikaturist Caran d'Ache je naravnal zanimivo sliko, ki kaže, kako se je z razvojem kulture čim dalje bolj povečala razdalja med borec. V kamni dobi so ljudje v boju drug drugega grabili za grlo; Grki so se borili na razdaljo meča; vitezi na razdaljo kopja; vojaki s prvimi strelnim orožjem so začeli boj na nekoliko sto korakov drugi od drugih; a sodobni borec se komaj vidi.

Da, moderna vojna pozna v tem pogledu še bolj značilna dejstva. Nemei so bombardirali Pariz iz daljave 120 km. — a mesto Armertieres so zavzeli med svetovno vojno nekoč dva tedna potem, ko so ga bili Francozi zapustili. Bodoča vojna obeta pa največja presenečenja. Če se bo vojna kemija razvijala še nekaj časa tako, kakor se je v zadnjih dveh desetletjih, vojakov v običajnem zmišlu besede sploh ne bo treba.

Kemična vojna ni tako mlada reč, kakor bi si kdo mislil. V svojih početkih sega do 5. stol. pred Kr. V bitki pri Plateji (leta 431 pr. Kr.) so uporabljali Spartanci žveplo in smolo proti nasprotnikom. Znana je uporaba "grškega" ali "bizantinskega ognja" v sredini srednjega veka; od 17. sto. naprej pa so razni izumitelji predlagali vse mogoče zapaljive in dimne grante, cijanove kisline, arzenice, veratrine itd. kot bojno sredstvo. Vendar ta sredstva niso bila dosti uporabna. Vsa strahota vojne kemije je prišla, lahko rečemo, prvič do izraza šele 22. aprila 1915, ko so Nemei izvršili prvi plinski napad na zavezniške postojanke v Belgiji, pri čemer je v hipu umrlo 5000 mož, a 10.000 jih je bilo nesposobnih za vse življenje.

Uporaba smrtonosnih plinov je prav za prav tisto, kar imenujemo "kemična vojna" in uporaba snovi, ki se v dotiki z zrakom spreminijo v takšne pline. V prvih casih svetovne vojne je bilo takšnih plinov še malo. Nепrestano preizkušnje novih sredstev, neprestano iskanje takšnih sredstev, proti katerim ne bi zalegla nobena nasprotnikova varnostna naprava, je povzročilo, da imamo danes samo po klasifikaciji kakšen tucat raznih plinskih vrst, a vsaka vrsta obsega celo rado smrtonosnikov in pohabljajev človeških organizmov. Tako pozna francoska klasifikacija osem vrst uničevalnih sredstev in vsaka vrsta nosi ime, ki označuje učinkovanje istovrstnih snovi. Te vrste so:

1. davilei: klor, fosgen, ki napadajo dihalne organe;

2. počasni zastrupilevalci: žveplo-vodik, arzenov vodik;

3. solzavci: klorov pikrin, benziol bromid, klorovi derivati iz mravljine kisline;

4. kihavci: difenil-arzin-klorid;

5. mehurovci ali razjedavci: iperit;

6. bljuvalci: halogenski derivati arzenika, ki sami po sebi niso nevarni, a povzročajo bljuvanje in omedlevice, tako da organizem, dokler učinkujejo, ne more sprejemati hrane, in da prizadeti ne morejo uporabljati maske, kar jih predaja sigurni smrti, če je ozračje otrovano z drugimi strupenimi plini;

7. zadušiljivi: na pr. ogljikov oksid (CO), ki se veže s hemoglobinom v krvi in preprečuje pristop kisika v stanice;

8. mrtvileci, ki napadajo živčni sistem, na pr. priska (cijanovna) kislina.

Ne moremo se spuščati v podrobnosti, kako učinkujejo vsi ti strašni izumi človeške perversnosti in kako se jih je mogoče ubraniti. Omenimo samo dva, proti katerima ne pomaga nobena maska in nobeno zdravilo, kvečjemu bi pomagalo to, če bi se človek pred njima zavaroval z nepropustno obleko, ki bi mu zakrivala absolutno vsak kvadratni milimeter kožne površine. To sta iperit in lewisit (luizajt).

Iperit, najstrašnejši plin svetovne vojne deluje na kožo, elaznike in ves dihalni aparat. Njegovi učinki so prav za prav učinki vsakih gori navedenih plinskih kategorij.

Na koži povzroča rane, razpoke in tekočino napolnjene mehurje kakor od opeklin. Oči se vnamejo in začasno lahko tudi oslepijo, isto tako se vnamejo dihalni organi, pljuča se pri tem lahko inficirajo in zginejo.

V prvem štadiju zastrupljenja povzroča bljuvanje. Tudi srce pokvari. Posebno nevaren je zato, ker se njegovi učinki pojavljajo šele po 2 urah ali celo po celim dnevu. Iperit se kemično imenuje dikloretilen sulfid.

Lewisit je še strašnejši in edina njegova dobrot je ta, da ga je njegov izumitelj, ameriški stotnik Lee Lewis, iznašel šele leta 1918, ko ga že niso mogli več uporabiti na bojnem polju. Izdelovalo ga je v največji tajnosti 800 ljudi, ki so se prostovoljno zaprli v neko tovarno v Clevelandu. aZ časa premirja so imeli Američani že 150 ton tega groznega materiala. Ker se ni dal več uporabiti, so ga spravili na visoko morje in ga potopili 9000 m globoko. Ohranili so samo neznane količine za poskuse. Angleži so izdali sestavo te kemične snovi, ki se da raztrožiti v klorovinski diklor-arzin, v diklor-divinil-arzin in v trivinil-arzin.

Lewisit je posebno pripravno sredstvo za plinske bombe, ki bi jih z letali metali a zaledje. Razširi se zelo na daleč in ne uničuje samo človeškega in živalskega organizma, temveč tudi rastlinstvo in otruje sploh vse stvari, na katere se vleže. Znan je zato tudi pod imenom "smrtna rosa" (dew of death).

Obramba proti kemičnim sredstvom je zelo relativna. Odvisi od kakovosti plina in od okolja, v katerem deluje. Francozi so izdelali med vojno preko 30 milijonov raznih mask, a uspeh ni bil bogva kakšen. Proti iperitu, lewisitu in še podobnim strupom, o katerih niti ne vemo, pa maske sploh ne zaležejo, kakor smo že omenili. Tu če bi se plinski napadi izvrševali na zaledje, kakor je pričakovati, je vprašanje, koliko bi pomagali vsi ostali varnostni ukrepi. Morda je še najboljši pripomoček tisti, ki gfa ob vsaki priliki s čimničnim mrom navajajo Američani in ki se da zgostiti v naslednje stavke.

"Naj ve svet, da predlagamo uporabo plinov proti vsem nasprotnim četam in najširšo uporabo v polnem obsegu naše moči. Verujemo, da takšen predlog bolj koristi ustavitvi vojn nego propaganda za mir, ki obstopi od pamtveka, a je ostala brezuspešna."

SRNJAKOVO ROGOVJE

Blizu Linea je doživela mlekarica Katarina Lechnerjeva nepričakovan napad. Ko je vozila mleko iz okolice

